

JANEZ ŠMIGUC SKRBI ZA CERKVICI SV. MAGDALENE IN SV. AVGUŠTINA

ZVONAR HALOŠKIH BISEROV

TOMISLAV JAGAČIĆ

V Halozah, prav na meji med Slovenijo in Hrvaško, so na markantnih vzpetinah, ki dominirajo nad celotno okolico, pobožni ljudje sezidali dve cerkvi skoraj drugo poleg druge. Prav vsiljivo sta vidni z vseh strani, najlepše pa z Ravne gore, če ju gledamo z Velikih skal na tem vrhu. Tista na desni strani je posvečena svetemu Avguštinu, leva, manjša, pa sveti Magdaleni.

Če vprašate domačine v hrvaški vasi Cvetlin za ti dve cerkvi, vam bodo vsi povedali, da je ena na hrvaški, druga pa na slovenski strani. V resnici sta res čisto na državni meji, toda mežnar **Janez Šmiguc** in njegova družina vam bodo povedali, da sta obe na slovenski strani — in jaz jim verjamem.

Odkar sem pred štiridesetimi leti začel obiskovati Ravno goro, sem se med vračanjem z gore na njeno zahodno stran vedno ustavil pri križu, postavljenem na vrhu Velikih skal; tam sem se vedno najdlje zadržal in pogled se mi je vedno najdlje prikoval na teh dveh cerkvicah, pri tem pa sem si vedno znova obljubljal, da ju bom nekoč obiskal.

S svojim planinskim prijateljem **Dragutinom Marčecom** sem šel do teh cerkvic prvič letošnjega maja skozi hrvaško vas Jamno. Med najinim vzpenjanjem skozi vinograde in mimo počitniških hišic sva opazila osebne avtomobile z mariborskimi registracijami. To je očiten dokaz, da veliko ljudi iz teh obmejnih krajev in vasi že leta dolgo dela v Sloveniji, največ v Mariboru in Ptujju. Pri cerkvi sva se seznanila z mežnarjem Janezom Šmigucem, ki se je bil pravkar napotil proti cerkvi sv. Avguština, da bi zvonil poldne. Prav kmalu je glas zvona zaplaval po zeleni pokrajini in ga je bilo slišati daleč naokrog.

»Trikrat dnevno zvonim, zjutraj ob sedmih, opoldne in zvečer,« nama je pripovedoval Janez. »Zvonim tudi mrtvim na slovenski in hrvaški strani. Ljudje iz Cvetlina in okoliških zaselkov mi za slovo od pokojnika, ki ga opraviš z zvonjenjem iz cerkve svetega Avguština, plačajo v hrvaških dinarjih. Ta denar porabim za nakupe na hrvaški strani.«

ZVONENJE ZA BLAGOR DUŠ IN LJUDI

Zanimiva je služba mežnarja Janeza Šmiguca, pa tudi on sam kot človek. Na trenutke me je spominjal na osamljenega svetilničarja, njegovi dve cerkvi, za kateri skrbi, pa na svetilnika,

katerih utripajoče luči je nadomestil cerkveni zvon.

»Veste,« je nadaljeval svojo pripoved Janez pod ogromno staro lipo, ki jo je močno zadela strela, »prej je imela cerkev svetega Avguština tri zvonove, cerkev svete Magdalene pa enega. Te zvonove so prvič odnesli med prvo svetovno vojno. Bron so potrebovali za topove, topove pa za ubijanje ljudi. Novi zvonovi niso preživeli niti druge svetovne vojne, ko je tod mimo šla meja, zavarovana z žično ograjo. Tokrat so zvonove odnesli Nemci. Spet za topove. Zdaj imamo en sam zvon v cerkvi svetega Avguština, ki so ga po zadnji vojni vlili v Zagrebu.«

Janez nama predstavi svojo ženo Tilko.

»Z njenim bratom sem bil v vojski v Makedoniji. Poročil naju je župnik iz Leskovca,« nama je pojasnil Janez.

Janez Šmiguc iz Velike Varnice 20, vasice na slovenski strani meje, pošta in župnija Leskovec, nekdanji partizan na Koroškem, rojen leta 1928, in Tilka sta imela osem otrok, pet hčerk in tri sinove. Vsi so odšli po svetu. S starši je ostal edinole sin Janez, po vrsti šesti otrok, in on naj bi nadaljeval delo svojega očeta, da bi namreč gospodaril na posestvu in bil cerkovnik. Da bi zvonil zjutraj, opoldne in zvečer. Ta bi s tistim edinim zvonom v cerkvi svetega Avguština

Cerkovnik Janez Šmiguc zvonil za žive trikrat dnevno, za mrtve pa po naročilu.

Foto: Tomislav Jagačić

zvonil umrlim za blagor njihovih duš in z zvonenjem razganjal grozeče nevihtne oblake, nabite z ledeno točo, čim dalje od vinorodnih Haloz. Leta dolgo je že družina Šmiguc povezana s cerkvijo svete Magdalene in z drugo, svetega Avguščina, in je že kar nekako zrasla z obema.

Tudi oče sedanjega cerkovnika Janeza je bil vse življenje cerkovnik. Prav tako mu je bilo ime Janez. Umril je, ko mu je bilo 83 let. Staremu očetu je bilo ime Tomo. Prav tako je bil cerkovnik.

Približno 150 let ta delovna družina zbira vodo v vodnjak, pitno vodo pa družinski člani prinašajo na ramah iz izvira pri bližnjem gozdčku, ko se ob vsakem vremenu vzpenjajo od tod do svoje hiše pri cerkvicah. Pred tremi leti je bilo treba postaviti 12 stebrov, da bi električni tok naposled prišel tudi do njihove hiše. Težko je življenje v tem obmejnem predelu Haloz.

Cerkovnik Janez nam je pokazal tudi spominsko knjigo, v katero se ljudje, ki so na božji poti, popotniki, planinci in župniki vpisujejo že od leta 1916. Listam po porumenelih straneh te spominske knjige, ki jo je Šmigucem uspelo kljub vojnami, ki so divjale tod mimo, ohraniti do današnjih dni. Midva sva v svojem zapisu bodočim obiskovalcem posebej poudarila, kako bi bilo nujno potrebno obe cerkvi ter v njih oltarje, posvečene svetemu Avguštinu, sveti Magdaleni, Mariji in Jožefu, obnoviti, prav tako pa sva se spomnila varuhov teh svetišč.

DRUGIČ Z JANEZOM

Štirinajst dni pozneje sva spet z Janezom. Hotel sem dalj časa prebirati zapise v tej spominski knjigi, ki je pravzaprav svojevrsten molitvenik.

»Nimam spominske knjige,« nama je povedal Janez. »Tukaj je bil župnik iz Leskovca in jo je vzel, ker bi ljudje iz televizije želeli na podlagi te spominske knjige iz leta 1916 pripraviti televizijsko oddajo.«

Sedimo za mizo na skromnem dvorišču in se pogovarjamo.

»Veš, Drago,« pripovedujem prijatelju, vendar mislim, da bolj sam sebi, »tukaj premišlujem kot planinec, v tem kottičku Haloz, ki v resnici spominja na prekrasno razgledno točko, s katere je videti celoten ta predel, katerega griči so okrašeni z vinogradi. Poti semkaj bi morale biti markirane tako s slovenske kot s hrvaške strani, postavljene bi morale biti kažipotne table, tukaj bi morali biti vpisna knjiga, priložnostni žig, prospekt, opis obeh cerkvic (in še katere druge) in opis Haloz. Tukaj pri Šmigucovih bi lahko popotnik kupil kakšno razglednico, kakšen spominek, kakšno pijačo za osvežitev. Dobrodošla bi bila tudi kakšna klopica ob cerkvi, na kateri bi ljudje počivali in se razgledovali naokrog...«

Vse to Janez pozorno poslušal in nama prinesel kot poper suh žig. Na njem piše: »Sveti Avguštin, mežnar« — vendar ga nisva mogla odtisniti v svoje planinske dnevnike. Cerkovnik ni imel niti blazinice, niti barve, s katero bi premazal to blazinico.

Ali ne bi, glasno premišlujem dalje, katero od bližnjih slovenskih planinskih društev tej okolici posvetilo delček svoje pozornosti? Ali ne bi občasno organiziralo izlete in obiske, posebno še poleti in na praznik svete Magdalene in svetega Avguščina?

Mi, varaždinski planinci, bomo svoje člane in prijatelje radi vodili do sv. Magdalene in sv. Avguščina, katerih cerkvi nas tako privlačita in vabita, ko ju gledamo z naše Ravne gore. Prav gotovo bomo prišli v nedeljo, 29. avgusta, na praznik svetega Avguščina. Takrat bo tam žegnanje in verska slovesnost z mašo, na katero bodo prišli tako Slovenci kot Hrvati. To sva obljubila prizadevnemu cerkovniku Janezu Šmigucu.

Če ne boste tisto nedeljo na Triglavu, v Julijskih ali Kamniških Alpah ali morda v Karavankah, pridite še vi tja gor! Če boste enkrat prišli k sv. Avguštinu in sv. Magdaleni v Haloze, boste hoteli priti še kdaj. Kot se je zgodilo avtorju tega zapisa in njegovemu prijatelju Dragu.

Planinski tabori v TNP

V Triglavskem narodnem parku so možne lokacije za planinske taborne v Ribčevem lazu v Bohinju, pri začetku spodnje vojaške žičnice na Rudnem polju na Pokljuki, desno od garaž v Krmci, Anžlovcem rovtu v Vratih, čez vodo pod Mihovim domom v Krnici, pri Markovem mostu v Trenti, na začetku planine Polog in v Vzgojno-izobraževalnem centru Planinske zveze Slovenije v Bavšici. To je med drugim zapisano v obvestilu direktorja TNP **Janeza Bizjaka** Planinski zvezi Slovenije, v katerem je tudi rečeno, da po zakonu o TNP sicer ni dovoljeno šotoriti izven za to določenih mest, se pravi obstoječih kampov, kjer naj bi sicer taborili tudi planinci. Vendar je na podlagi dogovora iz skupnega programa razvoja TNP med TNP in PZS usklajenih nekaj dodatnih lokacij, namenjenih izključno planinskim vzgojnim taborom - in to so omenjene lokacije.

Kot piše v tem pismu direktor Bizjak, je mednarodna usmeritev naravnih parkov taka, da je na zavarovanih območjih narave poudarek na varstvu, raziskovanju, doživljanju in izobraževanju, manj pa na rekreaciji. Zato so vsa ta območja na robu TNP, do koder se je mogoče pripeljati, od koder je mogoče odpeljati smeti, se oskrbeti z vodo in urediti sanitarije.

Kljub vsemu bo mogoče urediti te vzgojne planinske taborne v TNP le ob prejšnjem soglasju lastnika zemljišča, soglasju pristojnih občinskih služb, mnenju TNP (ki ga bo izdalo le po prejšnjem soglasju lastnika zemlje) in ob izpolnjevanju določenih pogojev na posamezni lokaciji. Ko bodo organizatorji postavljali in podirali tak tabor, bo moral biti poleg nadzornik TNP, zato je treba o teh datumih TNP obvestiti.